

TORAH OHR • PARSHAS VA'EIRA • MAAMAR 1

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל...

« Je suis apparu à Avraham, à Yitzchak
et à Yaakov comme Kel Cha-daï »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vaeira/1/

1 וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי הוי"ה לא נודעתי להם. הנה וארא יש בו כי פירושים אי לשון עבר שנתגלה לאבות והבי לשון עתיד

«Je suis apparu à Avraham, à Yits'hak et à Yaakov sous le nom de Kel Cha-daï, mais [par] Mon Nom Havaya, Je ne Me suis pas fait connaître à eux.» Or, [le mot] vaéra («Je suis apparu») a deux sens. Le premier est au passé: Il s'est révélé aux Avot (les Patriarches). Le second est au futur,

שהוא לשון הוה שתמיד יש בחינה זו בכל זמן בכל אדם כי הנה אין קורין אבות אלא לשלשה.

ce qui exprime [aussi] le présent: ce niveau est constamment présent, en tout temps et en toute personne. Car «seuls trois sont appelés Avot».

2 והענין שבחי האבות היא ירושה לבניהם אחריהם בכל דור ודור לכל חד לפום שיעורא דיליה.

L'explication est que le niveau des Patriarches est un héritage pour leurs enfants après eux, à chaque génération, «chacun selon sa mesure».

ולכן אומרים אלהי אבותינו אלהי אברהם וכו' אבל שאר בחינות ומעלת הצדיקים כגון השבטים ראובן שמעון לוי

C'est pourquoi nous disons: «le D.ieu de nos pères, le D.ieu d'Avraham», etc. Mais les autres niveaux et la haute stature des tsadikim, tels que les Tribus: Reouven, Chimon, Lévi,

שהם ודאי בחינות אורות עליונים יש לך אדם שאין בו כלל בחי' ומדרגות אלו משא"כ בחי' האבות צריך להיות בכל אדם שהם שרש ומקור כל נשמות ישראל.

qui sont certainement des niveaux de lumières supérieures: on peut trouver une personne qui ne possède aucun de ces niveaux ni degrés. En revanche, le niveau des Patriarches doit se trouver en chaque personne, car ils sont la racine et la source de toutes les âmes d'Israël.

3 ולהבין ענין גילוי זה שבכל דור ודור בבחי' ומדרגת האבות שבכל אדם מישראל. הנה הגלות נמשל לעבור.

Pour comprendre cette révélation, à chaque génération, du niveau et du rang des Patriarches qui se trouvent en chaque membre du peuple d'Israël, il faut savoir que l'exil est comparé à une grossesse (ibbour).

וגאולת ימי המשיח שיהיה במהרה בימינו נמשל ללידה כמ"ש כי חלה גם ילדה ציון את בניה וכשישראל נתונים בצרה ח"ו כתיב כי באו בנים

Et la rédemption, aux jours du Machia'h, qui viendra bientôt, de nos jours, est comparée à une naissance, comme il est écrit : « Sion a été en travail et a aussi donné naissance à ses enfants. » Et lorsque le peuple d'Israël est plongé dans la détresse, à D.ieu ne plaise, il est écrit : « Car des enfants sont parvenus

עד משבר וכח אין ללידה וכן חבלי ימות המשיח נקראים בשם חבלי לידה כמ"ש כי חבלי לידה יבאו לך.

à la naissance, et il n'y a pas la force d'accoucher. » De même, les douleurs des jours du Machia'h sont appelées douleurs de l'enfantement, comme il est écrit : « Car des douleurs de l'enfantement viendront sur toi. »

4 וכן בגאולת מצרים המשיל בנבואת יחזקאל כל הענין לולד ביום הלידה כמ"ש ומולדותיך ביום הולדת אותך לא כרת שרך וגו'. ולהבין משל ומליצה צריך להבין מהו ענין העיבור.

De même, à propos de la délivrance d'Égypte, dans sa prophétie, Ye'hezkel compare toute cette situation à un nouveau-né le jour de sa naissance, comme il est écrit : « Quant à ta naissance, le jour où tu es né, ton cordon ombilical ne fut pas coupé », etc. Pour comprendre l'analogie et la figure de style, il faut comprendre ce qu'est la gestation.

כי הנה אמרו רז"ל דרש ר' שמלאי למה הולד דומה במעי אמו לפינקס מקופל ראשו בין ברכיו ועקבותיו על עגבותיו ואוכל ממה שאמו אוכלת וכו'

Car nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : Rabbi Simlaï enseignait : À quoi ressemble le fœtus dans le ventre de sa mère ? À une tablette d'écriture (pinkas), pliée, la tête entre les genoux et les talons contre les fesses ; il se nourrit de ce que mange sa mère, etc. ;

ופיו סתום וטבורו פתוח וכשיצא לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח כו' דהיינו שיש להעובר כל חתוך האברי ראש ועינים ואזנים כו'

sa bouche est fermée et son nombril ouvert ; lorsqu'il vient à l'air du monde, ce qui était fermé s'ouvre et ce qui était ouvert se ferme, etc. Autrement dit, le fœtus a déjà tous ses membres formés : la tête, les yeux, les oreilles, etc. ;

אלא שראשו מקופל ומונח בין ברכיו שאינו משמש כלום שאינו מחשב ומהרהר וכן עינים לו ולא ירא' ואזנים ולא ישמע

mais sa tête est repliée et repose entre ses genoux, de sorte qu'elle ne fonctionne pas du tout : il ne pense ni ne réfléchit. De même, il a des yeux, mais ne voit pas, et des oreilles, mais n'entend pas.

וגם המאכל שלו אף שאוכל ממה שאמו אוכלת אינו הולך לו דרך הפה רק דרך הטבור לבני מעיים בלבד להגדיל הגוף

Sa nourriture aussi, bien qu'il se nourrisse de ce que mange sa mère, ne lui parvient pas par la bouche, mais uniquement par le nombril, jusqu'aux intestins seuls, afin de faire grandir le corps,

כמו שנראה בחוש שבתשעה ירחי לידה נגדל גופו אבל להיות המאכל עובר דרך הפה דהיינו לשלוח חיות ללב ומשם למוח

comme on le constate clairement : durant les neuf mois précédant la naissance, son corps grandit. Mais pour que la nourriture passe par la bouche, c'est-à-dire qu'elle transmette la force vitale au cœur, puis de là au cerveau,

שהם אברי הנשימה אף שנגמרו כל אבריו ויש בו אברי הנשימה ג"כ מכל מקום הרי אין לו נשמת רוח חיים עד שיצא לאויר העולם שאז מוציא הקול

qui sont les organes de la respiration : bien que tous ses organes soient achevés et qu'il possède également les organes de la respiration, il n'a pourtant pas le souffle de l'esprit de vie avant de venir à l'air du monde ; alors, il émet un son,

כמ"ש רז"ל שהוא סימן הלידה דשמעי לולד דצויץ משום שהוציא ראשו ולכן אינו שולח חיות לאברי הנשימה אלא לאברי המזון בלבד דרך טבורו ששם הוא משכן הבני מעיים אברי המזון

comme nos Sages l'ont dit : c'est le signe de la naissance, car on entend le nouveau-né crier parce qu'il a fait sortir sa tête. C'est pourquoi la force vitale n'est pas envoyée aux organes de la respiration, mais seulement aux organes de la nutrition, par son nombril, où se trouvent les intestins, les organes de la nutrition ;

משא"כ ראשו עם כל אברי הנשימה אין משמשין כלום והרי הם כמתים ולכן ראשו מוטל בין ברכיו מפני שאין לו חיות.

tandis que sa tête, avec tous les organes de la respiration, ne fonctionne pas du tout, et qu'ils sont comme morts. C'est pourquoi sa tête repose entre ses genoux, car il n'a pas de force vitale.

5 והנה ככל הדברים האלה וככל המשל הזה כך נמשלו בני ישראל בעת הגלות דכתיב ה' ממרום ישאג פִּי כמִיִּשׁ בזהר דסליק קוב"ה לעילא וכתיב רחל מבכה על בניה כו' כי איננו

Or, conformément à tout ce qui vient d'être dit et à toute cette analogie, les enfants d'Israël sont ainsi comparés au temps de l'exil. Car il est écrit: «D.ieu rugit d'en haut», c'est-à-dire, comme le dit le Zohar, que le Saint béni soit-Il est monté en haut. Et il est écrit: «Ra'hel pleure ses enfants», etc., «car il n'est plus»,

ופי בזהר דקאי על הקב"ה כי איננו בגו בנהא דסליק כו' פי' שסילק שכינתו וגילוי אלהותו מהתחתונים ודומה לעיני בשר כאלו העולם דבר בפני עצמו והשמן לב העם ועיניו השע עינים להם

et le Zohar explique que cela se rapporte au Saint béni soit-Il: «car Il n'est pas» parmi ses enfants, car Il est monté, etc. C'est-à-dire qu'Il a retiré Sa Chekhina (Présence divine) et la révélation de Sa divinité des mondes inférieurs, si bien qu'aux yeux de la chair, le monde semble être une chose en soi. «Rends épais le cœur de ce peuple et ferme ses yeux»; «ils ont des yeux»,

ולא יראו אור ה' כי בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד ואפי' השפעת מצות ומעשים טובים
mais ils ne voient pas la lumière de D.ieu: «dans les cieux au-dessus et sur la terre au-dessous, il n'y a rien d'autre». Et même l'influence des mitsvot et des bonnes actions,

שהם מזון לנפש אינו עובר להם דרך הנשימה לשלוח חיות ללב ולמוח למען דעת ה' ולאחבה אותו ולעבדו ככל לבכם בלב שלם ונפש חפצה ותשוקה מורגשת בלב כרשפי אש שלהבת וצמאון כו'

qui sont une nourriture pour l'âme, ne leur parvient pas par la respiration, afin de transmettre la force vitale au cœur et au cerveau, pour connaître D.ieu, L'aimer et Le servir de tout leur cœur, d'un cœur entier et d'une âme désireuse, avec un désir ressenti dans le cœur, semblable aux éclats d'une flamme ardente, et avec une soif, etc.,

כי אם כענין שנאמר ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה דהיינו בבחי' עשיה גשמית בלבד ובקרירות כו'. וזהו עיקר הגלות ברוחניות.

mais seulement comme il est dit: «Leur crainte de Moi est devenue un commandement d'hommes appris par routine»; c'est-à-dire au seul niveau de l'action matérielle, et avec froideur, etc. Telle est l'essence de l'exil sur le plan spirituel.

6 והנה תכלית השלימות של ימות המשיח שהוא בחי' לידה והתגלות אור ה' בקרב איש ולב עמוק כמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'.

Or, la perfection ultime des jours du Machia'h, qui est le niveau de la naissance et de la révélation de la lumière de D.ieu au plus profond de l'être et du cœur, comme il est écrit : « La gloire de D.ieu sera révélée, et toute chair verra », etc.,

וכתיב כי עין בעין יראו וגו' הוא תלוי במעשינו ובעבודתנו בימי הגלות ע"י התעוררות אהבה המסותרת ודאי בלבו של אדם עד שתחפוץ בחפצה ותשוקה ונפש שוקקה ולהיו' אהבת ה' בהתגלות לבו.

et il est écrit : « Car ils verront œil à œil », etc. Cela dépend de nos actes et de notre service durant l'exil, par l'éveil de l'amour assurément caché dans le cœur de l'homme, jusqu'à ce qu'il désire avec ardeur et aspiration, d'une âme assoiffée, et que l'amour de D.ieu se révèle dans son cœur.

7 וזהו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ואהבת וגו'. כי הנה צריך להבין מלת אחד שאינו מורה לכאורה על אמתית יחודו ית'

Et voici [le sens de] «Écoute, Israël: Havaya est notre D.ieu, Havaya est Un», ainsi que «Et tu aimeras», etc. Il faut comprendre le mot «Un» (e'had), qui, semble-t-il, n'exprime pas la véritable nature de Son unité, béni soit-Il :

שהוא לבדו הוא ואפס זולתו ואין מלת אחד מורה על זה שהרי יש אחד המנוי ג"כ

à savoir qu'Il est seul et qu'il n'existe rien en dehors de Lui. Le mot «Un» n'exprime pas cela, car il existe aussi un «un» qui est compté [parmi d'autres],

ע"ד משל יעקב היה לו י"ב שבטים ואעפ"כ נק' ראובן אחד. אך יצחק נק' בנך יחידך וגם כאן הוי ליה למימר ה' יחיד.

comme, par exemple : Yaakov avait douze tribus, et pourtant Réouven est appelé «un». Yits'hak, en revanche, est appelé «ton fils, ton unique (ye'hidekha)». Ici aussi, il aurait donc fallu dire : «Havaya est Unique (ya'hid).»

אך הענין שבאמת לגבי קוב"ה מצד עצמותו ומהותו ית' לא שייך עליו מלת אחד כלל

Mais voici l'explication : en vérité, à l'égard du Saint béni soit-Il tel qu'Il est dans Son essence et Son être propres, le mot «Un» ne s'applique nullement à Lui,

שהרי הוא יחיד ומיוחד והוא לבדו הוא אלא כמאמר רז"ל שהוא אחד בשבעה רקיעים ובארץ ובד' רוחות העולם ר"ל שגם בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם

car Il est Unique et absolument singulier (ya'hid ouméyou'had), et Il est seul. Mais [il faut comprendre cela] conformément à l'enseignement de nos Sages: Il est Un dans les sept cieux, sur la terre et dans les quatre directions du monde. C'est-à-dire que même dans les cieux, sur la terre et dans les quatre directions du monde,

שהם בחי' ו"ק העולם בחי' התחלקות ופירוד אעפ"כ שורה ומתגלה יחודו ואחדותו ית' ואינו מתיחדין באחד שכולם בטלים לגבי אור ה' השורה ומתגלה בהם

qui sont les six extrémités du monde, le niveau de la division et de la séparation, Son unité et Son unicité, béni soit-Il, résident néanmoins et se révèlent, et «elles s'unissent en Un», car toutes sont annulées devant la lumière de D.ieu qui réside en elles et s'y révèle.

וכמ"ש וצבא השמים לך משתחווים והם ו"ק גשמיים וששה קצוות רוחניים דהיינו בחי' מעלה ומטה שיש בכל העולמות למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כי גבוה מעל גבוה וגו'

Comme il est écrit: «Et l'armée des cieux se prosterne devant Toi.» Il s'agit des six extrémités physiques et des six extrémités spirituelles, c'est-à-dire du niveau du haut et du bas qui existe dans tous les mondes, vers le haut sans fin et vers le bas sans limite, car «il est un plus haut que le haut», etc.;

דהיינו מה שהוא נתפס ומושג בשכל והשגת הנבראים שבכל העולמות נקי מטה לגבי העליון שאינו נתפס ומושג בשכל והשגת הנבראים שלמטה ממנו ולית מחשבה דלהון תפיסא ביה

c'est-à-dire que ce qui est saisi et compris par l'intellect et la compréhension des créatures de tous les mondes est appelé «bas» par rapport au niveau supérieur, qui n'est pas saisi ni compris par l'intellect et la compréhension des créatures qui lui sont inférieures, et «aucune de leurs pensées ne Le saisit».

וכן ד' רוחות העולם כי חסד דרועא ימינא שהוא דרום וגבורה דרועא שמאלא שהוא צפון כו' וכולם מתייחדים ונעשים אחד ליחודו ית' השוכן בתוכם

De même, les quatre directions du monde: car «'Hessed (bonté) est le bras droit», qui est le sud, et «Guevoura (retenue) est le bras gauche», qui est le nord, etc. Elles sont toutes unifiées et deviennent une avec Son unité, béni soit-Il, qui réside en leur sein.

משא"כ לגבי קוב"ה בכבודו ובעצמו שהוא יחיד ומיוחד הרי הוא רם ונשא רבבות מדרגות עד אין קץ וסוף מגדר הקצוות גשמיות ורוחניות

Il n'en va pas ainsi pour le Saint béni soit-Il, dans Sa gloire et Son essence même, Lui qui est unique et sans pareil: Il est exalté et élevé au-delà de myriades de degrés, sans fin ni limite, au-delà des bornes des extrêmes, physiques et spirituels.

וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה וכו' פי' שבחי' גדולה וגבורה וכו' בטלים לו ית' שאינם נקראים בשם גדולה וגבורה כלל

Comme il est écrit: «À Toi, D.ieu, sont la grandeur et la puissance», etc. Cela signifie que les niveaux de grandeur et de puissance, etc., sont annulés devant Lui, béni soit-Il, au point qu'ils ne sont nullement appelés «grandeur» et «puissance»,

כי כל בשמים ובארץ פי' שהכל בטלים אליו ית' ולפניו כחשיכה כאורה ומעלה מטה שוין כי מהותו ועצמותו

«car tout ce qui est dans les cieux et sur la terre»: cela signifie que tout est annulé devant Lui, béni soit-Il. Devant Lui, «l'obscurité est comme la lumière», et le haut comme le bas sont égaux. Car Son être et Son essence

נמצא למטה כמו שנמצא למעלה ממש בלי שום חילוק ושינוי כלל ולא שייך לפניו ית' בחינת מעלה ומטה כלל ובחי' שמים וארץ כלל לא בבחינת ממלא כל עלמין ולא בבחי' סובב כל עלמין

se trouvent en bas exactement comme ils se trouvent en haut, sans la moindre distinction ni le moindre changement. Devant Lui, béni soit-Il, les notions de haut et de bas ne s'appliquent nullement, pas plus que celles de ciel et de terre: ni le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), ni celui de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

כי אינו בבחי' וגדר עלמין כלל וכדכתיב כי נשגב שמו לבדו רק הודו על ארץ ושמים הודו בלבד בחי' זיו והתפשטות והארה ממנו בלבד

car Il n'entre nullement dans la catégorie ni dans les limites des mondes. Comme il est écrit: «Car Son Nom seul est exalté»; seul «Son éclat est sur la terre et les cieux»: Son éclat seulement, c'est-à-dire un rayonnement, un prolongement et une lumière émanant de Lui seul.

ואף גם בבחי' זו ארץ קדמה לשמים כו' כמ"ש במ"א ולכן אומרים מלא כל הארץ כבודו והמלאכים אומרים איה מקום כבודו להעריצו כו'.

Et même à ce niveau, «la terre précède les cieux», etc., comme cela est expliqué ailleurs. C'est pourquoi nous disons: «La terre entière est pleine de Sa gloire», tandis que les anges disent: «Où est le lieu de Sa gloire, pour L'adorer?», etc.

8 והנה בחי' עיבור דהיינו בימי הגלות סליק קוב"ה לעילא לעילא דהיינו לגבי בחי' מהותו ועצמותו בחינת יחיד ומיוחד שאינו בגדר עלמין כלל ואינו שורה ומתגלה יחודו ואחדותו בתחתונים

Or, dans l'état de gestation, c'est-à-dire durant les jours de l'exil, «le Saint béni soit-Il est monté là-haut, toujours plus haut»: c'est-à-dire vers le niveau de Son être et de Son essence, le niveau de l'Unique et du Seul, qui n'entre nullement dans les limites des mondes; Son unité et Son unicité ne résident pas dans les mondes inférieurs et ne s'y révèlent pas.

וכדכתיב ביום ההוא (דהיינו לעתיד) יהיה ה' אחד ושמך אחד כדאמר"י בגמ' אטו האידנא לאו אחד כו'

Comme il est écrit: «En ce jour-là [c'est-à-dire dans les temps futurs], Havaya sera Un et Son Nom sera Un», ainsi que le dit la Guemara: «Est-ce donc qu'à présent Il n'est pas Un?», etc.

דהיינו משום שבזמן הגלות אינו נראה יחודו ית' בהתגלות ונראה כאלו העולם הוא דבר ויש בפני עצמו C'est parce qu'au temps de l'exil, Son unité, béni soit-Il, n'est pas visible ouvertement, et qu'il semble que le monde soit une chose et une entité (yech) en soi.

אלא שאף בגלותנו לא עזבנו ה' אחד ונותן לנו הכח להיותנו בני ישראל עם קרובו להיות יכולים להמשיך בחינת יחודו ואחדותו ית' למטה בתחתונים להיות שם ה' אחד בגילוי גם בבחי' התחלקות הקצוות מעלה ומטה כו'

Pourtant, même dans notre exil, le D.ieu Un ne nous a pas abandonnés. Il nous donne la force, à nous qui sommes les enfants d'Israël, «le peuple proche de Lui», de pouvoir attirer Son unité et Son unicité, béni soit-Il, ici-bas, dans les mondes inférieurs, afin que le Nom Havaya soit Un en se révélant, même au niveau de la division des extrêmes, en haut et en bas, etc.,

בגשמיות ורוחניות (וכן להמשיך על נפש האדם בבחי' ששה קצוות שלו שהם המדות אהבה ויראה כו' שיהיו בהתגלות לבו)

physique et spirituel (et, de même, de l'attirer dans l'âme humaine, au niveau de ses six extrêmes, qui sont les attributs émotionnels (midot), amour et crainte, etc., afin qu'ils se révèlent dans son cœur).

וזהו שמע ישראל פי' שישראל עם קרובו לכן ניתן להם הכח להמשיך בחי' הוי"ה למטה שיהא אחד ומתיחד בתחתונים

C'est là le sens de «Écoute, Israël»: puisque Israël est «le peuple proche de Lui», il a donc reçu la force d'attirer le niveau de Havaya ici-bas, afin qu'Il soit Un et s'unisse dans les mondes inférieurs.

וזהו תכלית כל העבודה מפני שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דייקא לאתכפ"א סט"א ואסתלק יקרא דקוב"ה כו' וזהו וידעו מצרים כי אני ה' ולכן במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים כו'.

Et tel est le but de tout le service [divin], car le Saint béni soit-Il a désiré avoir précisément une demeure dans les mondes inférieurs: «soumettre la sitra a'hra (l'autre côté), et la gloire du Saint béni soit-Il s'élève», etc. Tel est le sens de «Et l'Égypte saura que Je suis Havaya.» C'est pourquoi «là où se tiennent ceux qui font techouva, les justes parfaits», etc.

9 וזהו ישמח ישראל בעשיו לשון רבים כי עושיו הם המשכותיו בבחי' רבוי והתחלקות כדי לקשרם וליחדם אליו ית' ועי"ז ממילא בא לבחי' ומעלת ואהבת את ה' וגו'

Et c'est là le sens de «Qu'Israël se réjouisse en ses Créateurs» (be'osav), au pluriel: car ses «Créateurs» sont les prolongements qu'Il suscite selon une multiplicité et une division, afin de les rattacher à Lui et de les unir à Lui, béni soit-Il. Par cela, on parvient de soi-même au niveau et à la qualité de «Tu aimeras D.ieu», etc.,

בכל לבבך בשני יצריך דהיינו שתהיה אהבת ה' תקועה בלבו בהתגלות כרשפי אש שלהבת כל כך עד שירגזו יצר טוב על יצר הרע כאדם

«de tout ton cœur (levavkha)»: avec tes deux penchants. Autrement dit, l'amour de D.ieu sera profondément ancré dans son cœur et se manifestera ouvertement, comme les élancements d'une flamme ardente, au point qu'il excitera le bon penchant contre le mauvais, comme un homme

שהוא ברוגז על הפוך רצונו התקוע לו בלבו ונוגע לעצמותו ומהותו כך כשתהיה אהבת ה' בקרב איש ולב עמוק ונגעה עד הנפש עד עצמותה ומהותה ממילא יהיה ברוגז מאד על ההפוך.

qui s'irrite contre tout ce qui s'oppose à un désir ancré dans son cœur et qui touche à son essence même et à son être. De même, lorsque l'amour de D.ieu est au-dedans de l'homme, au plus profond de son cœur, et qu'il atteint l'âme, son essence même et son être, il s'irritera spontanément vivement contre tout ce qui s'y oppose.

10 והנה עיקר העבודה מאהבה היא שמחת הנפש בה' עושה וקיום המצות בשמחה וכמ"ש עבדו את ה' בשמחה וכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל וכמ"ש האריז"ל פי' פסוק זה.

Or, l'essence du service par amour réside dans la joie de l'âme en D.ieu, son Créateur, et dans l'accomplissement des mitsvot avec joie, comme il est écrit : « Servez D.ieu dans la joie », et il est écrit : « Parce que tu n'as pas servi Havaya, ton D.ieu, dans la joie et dans la gaieté du cœur, au milieu de l'abondance de toute chose » ; comme l'écrit le Ari zal au sujet de l'explication de ce verset.

11 והנה השמחה נמשלה לחלב וכמ"ש דבש וחלב תחת לשונך וכדכתיב כאיש אשר אמו תנחמנו כו'

Or, la joie est comparée au lait, comme il est écrit : « Du miel et du lait sont sous ta langue », et comme il est écrit : « Comme un homme que sa mère console », etc.

דהיינו כשם שהאם רוצה לשעשע את הילד מניקתו בחלב וזהו שעשועים שלו כי ע"י זה מתגדלים אבריו עד שיכול להלך

C'est-à-dire que, de même qu'une mère qui veut réjouir son enfant l'allait, et que cela fait sa joie, car ses membres grandissent ainsi jusqu'à ce qu'il puisse marcher,

והנה החלב מתהווה מדם כי דם נעכר ונעשה חלב והדם הוא נעשה מן אכילה ושתייה שאוכלת האם שנהפך בקרבה ונעשה דם:

Or, le lait se forme à partir du sang, car « le sang se transforme et devient du lait » ; et le sang provient de la nourriture et de la boisson que consomme la mère, qui sont transformées en elle et deviennent du sang.

12 ולהבין ענין זה בעבודת ה'. הנה כתיב את קרבני לחמי לאשי שהקרבן נעשה לו ית' בחינת לחם ומזון כביכול שעולה ריח ניחח לה' ע"ד ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים.

Pour comprendre cela dans le service de D.ieu, il est écrit : « Mon offrande, Mon pain, pour Mes feux » : l'offrande devient pour Lui, béni soit-Il, une sorte de pain et de nourriture, pour ainsi dire, car elle s'élève en odeur agréable à D.ieu, selon le principe de « Israël nourrit leur Père qui est dans les cieux ».

וענין הקרבן להקריב גם נפש הבהמ"י שבאדם בשעת הבאת קרבנו מן הבהמה בכוונה וברעותא דלבא למסור נפשו לה' להעביר רוח הטומאה מן הארץ וכל מחשבות והרהורין בישינ יבטלון והיו לשרפת אש כליל על מזבח ה'.

Le sens de l'offrande est aussi d'offrir l'âme animale qui est en l'homme, au moment où il apporte son offrande provenant d'un animal, avec intention et avec le désir du cœur (reouta deliba), afin de remettre son âme à D.ieu, d'écarter de la terre l'esprit d'impureté, et que toutes les pensées et méditations mauvaises soient annulées et deviennent une combustion de feu, entièrement [consommée] sur l'autel de D.ieu.

13 ועכשיו שאין בהמ"ק קיים בטלו הקרבנות ואין אנו יכולים לבטל ולהעביר ממשלת הנפש הבהמית מכל וכל לכן תקנו לנו תפלות כנגד תמידין.

À présent que le Saint Temple n'est plus debout, les sacrifices ont cessé, et nous ne pouvons pas annuler et écarter entièrement le pouvoir de l'âme animale. C'est pourquoi [les Sages] ont institué pour nous les prières, correspondant aux sacrifices quotidiens (temidin).

וזהו שאומרים ברוך אתה ה' כו'. כלומר שאף שאין אנחנו יכולים לעשות חובותינו באתערותא דלתתא שלנו אעפ"כ יהא אתערותא דלעילא מחמת

C'est pourquoi nous disons : «Béni sois-Tu, Havaya», etc. Autrement dit : bien que nous ne puissions pas nous acquitter de nos obligations par notre propre éveil d'en bas, puisse néanmoins se produire un éveil d'en haut, parce que

כי חפץ חסד הוא ויוברך ויומשך מלעילא ברכת ה' להיות שמו נקרא עלינו בבחינת אלהינו שנהיה בטלים אליו למשוך אחריו בכל לב ונפש כו'

«Il désire la bonté», et la bénédiction de D.ieu sera «bénie» et attirée d'en haut, afin que Son Nom soit invoqué sur nous au niveau de «notre D.ieu» (Elokeinou) : que nous soyons annulés devant Lui et attirés à Sa suite de tout notre cœur et de toute notre âme, etc.,

כמ"ש במ"א ועד"ז הוא ענין כל רמ"ח מצות עשה רמ"ח המשכות גילוי אלהותו ית' להיות שורה בתחתונים והוא נחשב לו ית' עד"מ

comme cela est expliqué ailleurs. De même, les 248 commandements positifs sont 248 attirances de la révélation de Sa divinité, béni soit-Il, afin qu'elle réside dans les mondes inférieurs. Et cela est considéré pour Lui, béni soit-Il, à titre d'analogie,

כמו אכילה שע"י מאכל האדם תחזק נפשו בגופו להיות משכן לנפש בתוך הגוף וכן ע"י מצות ומע"ט נעשה כסא ומכון לשבתו להיות לו דירה בתחתונים כשימושך ויתגלה בהם בחי' ה' אחד

comme la nourriture : grâce à la nourriture qu'une personne absorbe, son âme est fortifiée dans son corps, de sorte que le corps devienne une demeure pour l'âme. De même, grâce aux mitsvot et aux bonnes actions, un trône et un lieu de résidence sont formés pour Lui, afin qu'Il ait une demeure dans les mondes inférieurs, lorsque le niveau de « Havaya est Un » y est attiré et révélé.

וגם ישראל למטה מקבלים הארה מבחי' אכילה זו לשלוח חיות ללב ולמוח כדי לאהבה את ה' ולעבדו
בכל לב ונפש

Et Israël, ici-bas, reçoit également une illumination de cette « nourriture », qui transmet la force vitale au cœur et au cerveau, afin d'aimer D.ieu et de Le servir de tout [son] cœur et de toute son âme.

ואח"כ יעלו ויבאו מזה לקבל הארת והשפעת בחי' הדם הוא הנפש כמו המזון שנהפך בקרבו ונעשה דמו

Ensuite, ils s'élèveront et parviendront, à partir de là, à recevoir l'illumination et l'influence du niveau de « le sang, c'est l'âme », comme la nourriture qui se transforme en lui et devient son sang,

וזוהו חיותו וקיומו כך ע"י המשכת אור ה' על נפשו בקיום המצות בסור מרע ועשה טוב נעשה כסא ומכון לשבתו עד שאור ה' אחד שורה ומתגלה בו בתוך נקודת לבבו ונגעה עד הנפש ממש להיות

et c'est là sa vie et son existence. De même, par l'attirance de la lumière de D.ieu sur son âme, en accomplissant les mitsvot, en « s'écartant du mal et en faisant le bien », il devient un trône et un lieu de résidence pour Lui, jusqu'à ce que la lumière de « Havaya est Un » réside en lui et s'y révèle, au point le plus intérieur de son cœur, et atteigne l'âme elle-même, afin d'être

כמו עצמיות אחד ממש וממילא ירגז על הרע שבקרבו כמו רוגז האדם על הפוך בדבר שנוגע לעצמותו ומהותו שבא מרתיחת הדמים

véritablement comme une seule et même essence. Alors, de lui-même, il se mettra en colère contre le mal qui est en lui, comme un homme se met en colère contre ce qui s'oppose à quelque chose qui touche à son essence et à son être, [colère] qui provient de l'ébullition du sang,

כי הדם הוא הנפש וזהו בחי' יצחק ובחי' זכאי אלקים רוח נשכרה וגו' דהיינו רוח הס"א כו'

car « le sang est l'âme ». C'est là le niveau de Yits'hak, et le niveau de « Les sacrifices de D.ieu sont un esprit brisé », etc., c'est-à-dire l'esprit de la sitra a'hra (l'autre côté), etc.

ומזה יבא לבחי' ומדרגת יעקב מדת הרחמנות על נפשו כאשר יראה בה שהיא בתוך ההפכה ואזי ויצעק
אל ה' בצר לו שממדת הרוגז על הרע בא למדת הרחמנות

De là, il parviendra au niveau et au degré de Yaakov, l'attribut de compassion envers son âme, lorsqu'il verra qu'elle se trouve au milieu du bouleversement. Alors, « il crie vers D.ieu dans sa détresse » : de l'attribut de colère contre le mal, il passe à l'attribut de compassion.

משא"כ כשיש דרך ישר לפני איש לא שייך ונופל עליו לשון רחמנות והרחמנות הוא התחלה והכנה
לשמחה שתבוא אח"כ כאשר ישיב ללבו הן אמת כו'.

En revanche, lorsqu'« une voie paraît droite aux yeux d'un homme », le terme « compassion » ne s'applique pas à lui et ne lui convient pas. Or la compassion est le commencement et la préparation à la joie qui viendra ensuite, lorsqu'il prendra à cœur : « Certes, il est vrai », etc.,

כמ"ש בתניא ועי"ז תהיה השמחה גדולה לאלהים אשר קדשנו במצותיו בקדש העליון כו' כיתרון האור
הבא מחשך

comme il est écrit dans le Tanya. Par cela, la joie sera grande, [joie] en D.ieu, « qui nous a sanctifiés par Ses mitsvot », dans la sainteté suprême, etc., à l'image de « la supériorité de la lumière » qui vient des ténèbres,

כמ"ש במ"א וזהו בבכי יבאו ובתחנונים אובלים וכתוב הלך ובכה ילכו ואת ה' אלהיהם יבקשו כי
הבכיה לעתיד תתעורר מחמת בחי' ראייה וראו כל בשר וגו'

comme il est expliqué ailleurs. Tel est le sens de : « Ils viendront en pleurant, et Je les conduirai avec des supplications » ; et il est écrit : « Ils iront en marchant et en pleurant, et ils rechercheront Havaya, leur D.ieu. » Car les pleurs, dans les temps à venir, seront éveillés par le niveau de la vision : « et toute chair verra », etc.

ואז יתעורר הרחמנות במאד על העבר והיא התחלת השמחה לשמוח באלהים חיים וקרבת ה' יחפץ

Alors la compassion pour le passé sera vivement éveillée ; elle est le commencement de la joie de se réjouir en D.ieu vivant, et il désirera la proximité de D.ieu,

כמ"ש ואת ה' אלהיהם יבקשו ולכן אומרים בתפלת שמונה עשרה סלח לנו כי חטאנו ולא קודם
התפלה לפי שעדיין לא קבל עליו מלכות שמים בק"ש

comme il est écrit : « et ils rechercheront Havaya, leur D.ieu ». C'est pourquoi nous disons dans la prière de la Chemoné Essré : « Pardonne-nous, car nous avons péché », et non avant la prière, car il n'a pas encore accepté sur lui la royauté du Ciel lors de la lecture du Chéma ;

משא"כ כשאומר בק"ש ה' אחד דהיינו שיחודו ואחדותו ית' מתגלה בתחתונים ואזי רואה בנפשו חטאו וחסרונו שחסר לו אור ה' ובהבל בא ובחשך ילך ע"כ המו מעיו לו רחם ירחמנו

En revanche, lorsqu'il dit dans le Chéma: «Havaya est Un», c'est-à-dire que Son unité et Son unicité, béni soit-Il, se révèlent dans les mondes inférieurs, il voit alors dans son âme sa faute et son manque: il lui manque la lumière de D.ieu, et «il est venu dans le vide et marche dans les ténèbres». C'est pourquoi «ses entrailles s'émeuvent pour lui; il aura certainement compassion de lui».

ואח"כ יוכל לבא לידי שמחה אמיתית ואין לך שמחה אמיתית יותר מזה שכאשר לא נולדה תחלה הרחמנות בנפשו אין זו שמחה אמיתית וכמשל התינוק הנולד שבצאתו לאויר העולם הוא צועק תחלה ואח"כ נותנים לו החלב.

Ensuite, il pourra parvenir à une joie véritable, et il n'est pas de joie plus véritable que celle-ci. Car si la compassion n'est pas d'abord née dans son âme, sa joie n'est pas véritable. C'est comme l'image d'un nouveau-né: lorsqu'il sort à l'air du monde, il crie d'abord, puis on lui donne du lait.

והנה עיקר השמחה והתענוג הוא מהתבוננות בגדולת ה' ואשר בחר בנו מכל העמים וקרבנו לעבודתו ולכן ארז"ל שהדדים הם במקום בינה:

Or, l'essence de la joie et du plaisir provient de la contemplation de la grandeur de D.ieu, ainsi que du fait qu'Il nous a choisis parmi tous les peuples et nous a rapprochés de Son service. C'est pourquoi nos Sages ont dit que les seins se trouvent à l'endroit de Bina (compréhension).

14 וזהו וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. פ"י בבחי' והמשכות בחי' שדי מל' ברכות שדים שהם בחי' דדים וחלב להגדיל המדות אהבה ויראה כו'

Et voici [le sens de] «Je suis apparu à Avraham, à Yitzchak et à Yaakov sous le Nom Kel Cha-daï»: c'est-à-dire au niveau de — et par le prolongement du flux du — niveau de Cha-daï, lié à l'expression «bénédictions des seins» (chadayim), qui évoque les seins et le lait, afin de faire croître les attributs émotionnels (midot), l'amour et la crainte, etc.,

שהן הם בחי' האבות אחר שה' אחד בהתגלות לבו בבחי' לידה והתגלות לשמח נפשם בתוספת אורה ושמחה להתענג על ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל:

qui sont le niveau des Avot, après que «Havaya est Un» se révèle dans son cœur, au niveau de la naissance et de la révélation: réjouir leurs âmes par un surcroît de lumière et de joie, afin de se délecter en D.ieu dans la joie et la bonne humeur, dans l'abondance de toutes choses.

15 אך ושמי ה' לא נודעתי להם. כי הנה אמרו רז"ל שקיים אברהם אבינו ע"ה את כל התורה עד שלא

נתנה והיינו שקיים מעשה המצות מאהבה

Mais « Mon Nom Havaya ne leur a pas été connu ». Car nos Sages ont dit qu'Avraham notre père, que la paix soit sur lui, observa toute la Torah avant qu'elle ne soit donnée ; c'est-à-dire qu'il accomplit les actes des mitsvot par amour,

וכמאמר רז"ל אברהם תיקן תפלת שחרית והיינו בחינת המשכת אור ה' להיות ה' אחד שורה ומתגלה בתחתונים לאהבה את ה' אהבה בתענוגים ולעבדו בלב ונפש

comme l'enseigne la parole de nos Sages : « Avraham institua la prière du matin. » Cela correspond au niveau où la lumière de D.ieu est attirée vers le bas, afin que « Havaya est Un » réside et se révèle dans les mondes inférieurs, pour aimer D.ieu d'un amour de délices et Le servir de tout son cœur et de toute son âme.

אבל מ"מ כל זה נק' עדיין בשם עבודת עבד ששומע בקול רבו ועושה ציווי מאהבה ובשמחה ובטוב לבב וכן יצחק מיראה ופחד יצחק כו'.

Néanmoins, tout cela est encore appelé le service d'un serviteur, qui écoute la voix de son maître et accomplit ses ordres par amour, dans la joie et la gaieté du cœur. De même, Yits'hak servit par crainte, comme l'indique l'expression « la Crainte d'Yits'hak », etc.

אבל משה רבינו ע"ה מדה אחרת היתה בו שאמר ונחנו מה בחי בטול לגמרי לפיכך זכה שנתנה תורה על ידו בבחי דבור

Mais Moché notre maître, que la paix soit sur lui, possédait une qualité différente, car il dit : « Et que sommes-nous ? » : le niveau de l'annulation de soi complète (bitoul). C'est pourquoi il mérita que la Torah soit donnée par son intermédiaire, au niveau de la parole.

ואמרו רז"ל שהיתה שכינה מדברת מתוך גרונו של משה כי לא שייך בחי אהבה ותענוג רק בבחי התגלות נגלות אור ה' להיות השראתו בתחתונים שהם בגדר עלמין מעלה ומטה כו'

Nos Sages ont dit que la Chekhina parlait depuis la gorge de Moché. Car l'amour et le délice ne s'appliquent qu'au niveau de la révélation de la lumière révélée de D.ieu, afin qu'elle réside dans les mondes inférieurs, lesquels se trouvent dans les limites des mondes, avec un haut et un bas, etc.

אבל דבר ה' זו הלכה ואורייתא וקוב"ה כולא חד שהוא יחיד ומיוחד ולית מחשבה תפיסא ביה לא שייך בזה שום הרגשת אהבה או תענוג שאינו מרגיש את עצמו כלל

Mais «la parole de D.ieu, c'est la halakha», et «la Torah et le Saint béni soit-Il ne font qu'un» : Lui qui est Un et unique, et que «nulle pensée ne peut saisir». Ici, aucun sentiment d'amour ou de délice ne s'applique, car l'homme ne ressent nullement son propre être ;

רק הוא בטל במציאות ואינו תופס מקום לעצמו כלל אלא שהוא נמשך אחריו לדבר מה שהוא מדבר
au contraire, il est annulé dans son existence même et n'occupe absolument aucune place pour lui-même ; il est seulement entraîné à Sa suite, pour dire ce qu'Il dit.

וכמ"ש ואשים דברי בפיו ובהוא ממשיך המשכת יחודו ואחדותו ית' בכבודו ובעצמו כמו קודם שנברא העולם שיתגלה למטה שגם עכשיו העולם כאין ואפס והי' כלא היה ואין כאן לא מעלה ולא מטה כו'.

Comme il est écrit : «J'ai placé Mes paroles dans ta bouche.» Par cela, il attire Son unité et Son unicité, béni soit-Il, dans Sa gloire et dans Son être même, comme avant la création du monde, afin qu'elles se révèlent ici-bas : même maintenant, le monde est comme néant et vide, comme s'il n'avait jamais existé, et il n'y a ici ni haut ni bas, etc.

16 ומזה אינו נמשך על נפש האדם בחי' אהבה או תענוג רק בחי' בטול לגמרי וזהו לשון דבור מלשון ידבר עמים תחתנו שהוא ל' הנהגה והמשכ'

De là, ce qui est attiré sur l'âme de l'homme n'est ni amour ni plaisir, mais seulement le niveau de l'annulation complète de soi (bitoul). C'est le sens du terme «parole» (dibbour), qui vient de l'expression «Il conduit (yadber) les peuples sous nos pieds», terme désignant la conduite et l'attraction,

דהיינו שממשיך שיתגלה למטה בבחי' היותו יחיד שהוא בחי' עצמותו ומהותו כביכול ולא בבחי' אחד בלבד

c'est-à-dire qu'il attire [D.ieu] vers le bas, afin qu'Il se révèle ici-bas comme Unique (ya'hid), ce qui est le niveau de Son essence et de Son être, pour ainsi dire, et non seulement comme Un (é'had).

והיינו ע"י התורה דכתיב בה וידבר ה' אל משה וגם אינה נקראת בשם עבודת עבד כי כשלומד הדין זה ומדבר דין זה הוא כמלך שמצוה לעשות משפט עמו.

Cela se fait par la Torah, dont il est écrit: «Et D.ieu parla à Moché.» Elle n'est pas non plus appelée le service d'un serviteur: lorsqu'on étudie cette loi et qu'on énonce cette loi, on est comme un roi qui ordonne que justice soit rendue à son peuple.

17 ולכן אמרו מאן מלכי רבנן ואמרו מתניתא מלכתא שהרי הוא כאומר דבר המלך בלבד ואינו עושה כלום ואינו מדבר דברי עצמו כלל

C'est pourquoi ils ont dit: «Qui sont les rois? Les Sages», et ils ont dit: «La Michna est reine.» Car il est comme celui qui ne fait que rapporter la parole du roi: il ne fait rien et ne prononce absolument aucune parole qui lui soit propre.

כמו העבד העושה צווי רבו שהרי הוא העושה והמקיים דבר המלך ודתו ואפילו עושה מאהבה בתענוגים אעפ"כ יש מי שאוהב כו' ולפי שלא נתנה תורה להאבות עדיין

[Il n'est pas] comme le serviteur qui exécute l'ordre de son maître, car c'est [le serviteur] qui accomplit et met en pratique la parole du roi et son décret; et même lorsqu'il le fait par un amour empreint de délices, il y a néanmoins celui qui aime, etc. Et parce que la Torah n'avait pas encore été donnée aux Avot,

לכן כתיב ושמי ה' לא נודעתי להם לא הודעתי אין כתיב כאן אלא נודעתי שאלו כתיב הודעתי היה משמע דקאי על שמי ה'

c'est pourquoi il est écrit: «Par Mon Nom Havaya, Je ne leur fus pas connu (noda'ti).» Il n'est pas écrit ici: «Je ne fis pas connaître (hoda'ti)», mais: «Je ne fus pas connu.» Car s'il était écrit: «Je ne fis pas connaître», cela signifierait que ces mots se rapportent à «Mon Nom Havaya».

אבל עכשיו דכתיב לא נודעתי פ"י שאני בעצמי לא נודעתי להם דהיינו בבחי' אני בעצמי בחי' יחיד.

Mais à présent que le texte dit: «Je ne fus pas connu», cela signifie que Moi-même ne leur fus pas connu; c'est-à-dire le niveau de «Moi-même», le niveau de Yahid (l'Unique).

18 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום פ"י אנכי מי שאנכי דהיינו בחי' יחיד משא"כ אצל ואהבת כתיב ואהבת את ה' אלקיך

Et voici [le sens de] «Et ces paroles que Moi (Ano'hi) t'ordonne aujourd'hui seront»: Ano'hi signifie «Moi, qui suis Moi», c'est-à-dire le niveau de Yahid, l'Unique. En revanche, pour «Tu aimeras», il est écrit: «Tu aimeras Havaya, ton D.ieu.»

אבל התורה היא נמשכה למעלה מבחי' הוי"ה דהיינו בחינת לפני ה' וכו' הוא בחינת אנכי מי שאנכי
כמ"ש במ"א:

Mais la Torah est attirée depuis au-dessus du niveau de Havaya, c'est-à-dire du niveau de «devant Havaya», etc., qui est le niveau de «Moi, qui suis Moi», comme cela est expliqué ailleurs.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vaeira/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak